

VALS PARADIJS

HET VERBODGEN VERLEDEN VAN DE HINDOSTANEN

Stichting Share World Eindrapportage Contribute Foundation

Fonds: Contribute Foundation
Projectteam: Feroz Amirkhan en Pavan Marhe
Datum: 13/02/2025

Beste vrienden van Contribute,

Hier treffen jullie de eindrapportage van Vals Paradijs. Het was een geweldig avontuur, een ware rollercoaster, waarin we prachtige resultaten hebben weten neer te zetten. Uniek om op deze wijze impact voor velen te maken in Nederland en zo geschiedenis te schrijven. We zijn jullie enorm dankbaar om dit samen met jullie gedaan te hebben, voor de geboden ruimte en het gegeven vertrouwen aan ons. Het was een prachtige en vruchtbare samenwerking en wij gaan door om verder impact te maken. En we hopen dat ook gezamenlijk met jullie verder te doen. Geniet van de rapportage!

Feroz Amirkhan en Pavan Marhe

INHOUDSOPGAVE

1.	Wat is bereikt en op welke wijze?	3
2.	Wat er beter is verlopen dan het plan en waarom?	4
3.	Wat er minder is verlopen dan het plan en waarom?	6
4.	Wat zijn de leerpunten tijdens het project?	6
5.	Hoe staan de werkelijk gemaakte kosten in verhouding tot de begroting?	7
6.	Conclusie en vervolgstappen	7
7.	Dankwoord	8

1. Wat is bereikt en op welke wijze?

De documentaire Vals Paradijs had als doel om bewustzijn te creëren over een onbekend en onderbelicht deel van de Nederlandse geschiedenis: het contractarbeid na de afschaffing van de slavernij. Dit is niet alleen gelukt, maar heeft ook geleid tot empowerment, verbinding en maatschappelijke discussie.

Beoogde impact en realisatie:

- **Verbinding tussen verschillende groepen:** De documentaire biedt inzicht in een onbekend deel van de Nederlandse geschiedenis. Het laat zien dat diverse groepen een geschiedenis delen, waarin hun voorouders zware tijden doormaakten om het leven mogelijk te maken dat wij nu kennen.
- **Een positieve boodschap in een verdeeld politiek klimaat:** De documentaire leidt tot begrip, empathie en verbinding door mensen bewust te maken van elkaars achtergrond. Juist in het huidige politieke klimaat is het belangrijk dat we de positieve noot vooropstellen, om elkaar meer te zien. We staan voor de verbinding. In alle opzichten is dit een belangrijke vertelling die nu als katalysator werkt voor bredere erkenning en begrip.
- **Empowerment van onderbelichte gemeenschappen:** We hebben de kracht van de Hindostaanse gemeenschap kunnen tonen. Ondanks dat het een pijnlijk deel van de geschiedenis is, kiezen we er duidelijk voor om het niet als een aanval te zien, maar het te omarmen en er kracht uit te putten. Dit is een boodschap die aanslaat. Dit principe van 'staan op sterke schouders' is een kernboodschap geworden. Het project heeft een collectieve identiteit en historische waardering op de kaart gezet. Dit sentiment overstijgt ook de gemeenschap, aangezien het een universeel sentiment is dat geldt voor vele migrantengroepen.
- **De maatschappelijke discussie geopend:** Het bewustzijn is gekweekt dat slavernij niet alleen ophield in 1873, maar dat het systeem in een andere vorm doorging. Dit heeft een bredere dialoog op gang gebracht over dit deel van de koloniale geschiedenis. Voor velen, met name buiten de Hindostaanse gemeenschap, is dit nieuwe informatie.

Belangrijkste resultaten:

- **Succesvolle productie** van de documentaire Vals Paradijs inclusief uitzending op NPO. Het is een prachtige documentaire geworden waar we uitermate trots op zijn dat we dit hebben kunnen maken. Er zit een goede balans in tussen de verschillende aspecten die het behapbaar en filmisch mooi maken.
- **De documentaire heeft impact gemaakt door flink bereik te genereren:**
  - Meer dan 150.000 kijkers ruim boven gemiddelde documentaire kijkcijfers & ter referentie voor de Omroep een hoog aantal.
  - Brede media-aandacht, inclusief interviews bij FunX en NPO Talkshow De Sociëteit en diverse kranten waarin het is opgenomen.
  - 1 Miljoen+ streams van fragmenten op social media, en in vele geledingen van de samenleving wat toont dat het verhaal resoneert en een breed publiek heeft bereikt
- **Opname in de onderwijsbibliotheek** van Beeld & Geluid, waarmee onderwijsinstellingen de documentaire kunnen gebruiken voor hun lesprogramma's, wat bijdraagt aan structurele kennisoverdracht.
- **Gemeenschapsimpact:** Binnen families en de bredere Surinaamse gemeenschap wordt het gesprek over het verleden en identiteit actief gevoerd en draagt het bij aan empowerment.

De documentaire heeft zich onderscheiden door een persoonlijke insteek te combineren met een breed historisch perspectief. De reis naar Suriname, Guyana en Trinidad, de interviews met historici en lokale gemeenschappen, en de reflecties van de makers hebben gezorgd voor een krachtige en meeslepende vertelling die breed aanslaat.

Media-overzicht:

- NPO Talkshow de Sociëteit
- FunX: Ochtendshow Fernando + Website + Social
- Premiere in het AFAS theater: 550+ mensen aanwezig
- TelevizierRing, NieuwWij, VPRO Gids
- Surinaamse kranten en radio (SBS): De Ware tijd, Waterkant, SNC

2. Wat er beter is verlopen dan het plan en waarom?

De impact van de documentaire is veel groter geworden dan verwacht. Vanaf het begin hadden we de ambitie om impact te maken, maar de daadwerkelijke uitwerking heeft onze verwachtingen overtroffen.

Ongekende impact:

- **De enorme aandacht** die we hebben gegenereerd: Het perspectief van impact maken was altijd leidend en dit heeft in alle facetten van het project doorgewerkt. Hierdoor resoneert de documentaire zo breed bij diverse groepen.
- **Uniek** binnen en buiten de Hindostaanse gemeenschap: Het is nog niet eerder gebeurd dat een documentaire binnen de Hindostaanse gemeenschap zo groot is geworden. Dit betekent dat we goed aanvoelden dat er een sterke behoefte was aan dit verhaal.
- **Sterke boodschappen** die breed aanslaan: De documentaire heeft mensen uit verschillende achtergronden geraakt en een gevoel van herkenning en erkenning gecreëerd. Dit is nog mooier, omdat de thematiek van weerbaarheid, doorzettingsvermogen en historische strijd universeel is.
- **Veel waardering en support:** De hoeveelheid positieve reacties, waardering en dankbaarheid die we ontvangen hebben, is veel hoger dan verwachting. Ook hadden we meer backlash verwacht, aangezien we het koloniaal verleden altijd een gevoelig onderwerp is. De manier van vertelling: Feitelijk, pijnlijk, gecombineerd met kracht en weerbaarheid heeft een positieve noot achtergelaten, waardoor de negativiteit wel meevalt.
- **Secundaire effecten:** Het motiveert mensen uit de gemeenschap om dit verhaal verder op te pakken. Zo horen we geluiden dat er empowerment sessies voor jonge meisjes worden opgezet, de docu op scholen wordt vertoond. Alles erop gericht om de volgende fase in te gaan voor positieve gemeenschapsvorming en empowerment. Dit zal nog verder uitweiden in de komende maanden.

Een greep uit de publieke reacties op LinkedIn:

- "Ontroerend, inspirerend, schokkend, intens en... schitterend. Je denkt het verhaal en de geschiedenis te kennen, maar nooit eerder werd het zo tastbaar, zo dichtbij. Petje af, wat een onschatbare bijdrage aan ons cultureel besef."*
- "Dankjewel voor het delen van ons verhaal. De volgende keer dat ik moet uitleggen waar ik vandaan kom, kan ik verwijzen naar deze documentaire. Hopelijk helpt dit awareness te creëren bij verschillende groepen in de samenleving!"*
- "Voor het eerst heb ik een helder en duidelijk beeld gekregen van hoe onze voorouders de reis vanuit India hebben gemaakt en onder welke omstandigheden dat plaatsvond. Het was ook mooi om te zien hoe de drie landen verschillend zijn, maar toch hetzelfde verhaal delen. Op naar meer van dit soort documentaires!"*
- "Deze documentaire is het geweldige antwoord op de eeuwige vraag aan Hindoestanen: 'Waar kom je eigenlijk echt oorspronkelijk vandaan?'"*
- "Ik lag met koorts op de bank maar ging dit niet missen! Ook het kijken werd een community effort: ik keek samen met anderen, ieder in een eigen huis, we appten, spraken in, deelden onze verbazing, of wilden juist kwijt wat we zelf al op oude plantages zagen of uit andere bronnen hadden geleerd."*
- "Dank voor deze prachtige documentaire. Mooi, meeslepend en invoelend in elkaar gezet. Zeker de moeite waard om te delen met mijn kinderen als onderdeel van hun multiculturele opvoeding en de bijzondere reis die de generaties voor hun hebben gemaakt om uiteindelijk te eindigen in Nederland."*

3. Wat er minder is verlopen dan het plan en waarom?

Het is allemaal gelukt, maar het traject heeft vol obstakels gezeten. Deels externe, maar ook interne factoren, waaruit we veel leerpunten kunnen halen.

- Het is een **lang traject** geweest van ideatie tot afronding. Met name het binnenkomen bij de NPO heeft langer geduurd dan we gehoopt hadden. Het opbouwen van de netwerken en ons daartussen wurmen in een veld vol andere filmmakers bleek lastiger dan gehoopt.
- **Overoptimisme over financiering:** Het oorspronkelijke budget bleek niet toereikend. Er moesten extra financieringen worden gezocht, wat druk legde op de uitvoering en ook op het team. De redenen hierachter hebben we uitgebreid besproken.
- **Ambitieuze filmplan:** Het is een groot project geweest met een minimaal team. Dit zorgde soms voor uitdagingen o.a. in het goemenemen van de stakeholders. Ook door parallel vele ballen in de lucht moeten houden, ging niet altijd alles even soepel.
- **Intern:** we lagen zelf ook niet altijd op één lijn en hebben veel discussies gehad over de koers van de film. We komen beiden uit andere professionele werelden, waardoor het altijd wikken en wegen was tussen impact en verhalen vertellen. Dit was constructief, maar heeft ons tegelijkertijd ook veel tijd gekost. Ook onze relatieve onervarenheid met een dergelijke productie – voor Pavan nooit eerder zo een grote productie, en voor mij überhaupt de eerste productie – hielp ook niet altijd. Uiteindelijk zien we beiden dat de combinatie van onze verschillende inzichten juist heel mooi en uniek heeft gewerkt.
- **Tijdsdruk/Fysieke belasting** van het team: Uiteindelijk bleek de tijd die we ingeschat hadden voor het finaliseren (sinds het moment van NPO akkoord) krap. Dit kwam onder andere door technische uitdagingen in de montagefase (zoals het synchroniseren van het geluid dat niet goed was gegaan) en geen ingebouwde marge. Ook waren de draaidagen intensief in tropische omstandigheden en werd te weinig rust genomen.

Voor alles geldt dat we erin zijn gegaan met de mentaliteit dat dit moest slagen, en daarom is het ondanks de vele uitdagingen gelukt, met optimaal resultaat. En de kijker ziet uiteraard vooral het resultaat.

4. Wat zijn de leerpunten tijdens het project?

De opgedane ervaring leiden ook tot leerpunten om het de volgende keer beter te kunnen doen

- **Betere afstemming met stakeholders:** Door eerder en transparanter te communiceren met financiers en omroepen kunnen misverstanden worden voorkomen. Alle stakeholders moeten vanaf het begin op één lijn zitten in wat er gemaakt gaat worden en gaten in communicatie tussen de verschillende partijen moeten minimaal zijn. Het betrekken van alle partners in een vroeg stadium en regelmatig updates geven zorgt voor sterkere samenwerkingen. In het tweede deel van dit project verliep dit beter.
- **Governance/teamindeling:** Voor een productie als deze moeten we de juiste mensen kunnen inschakelen en er zelf ook de juiste hoeveelheid tijd in kunnen steken. Ook intern is het varen op één koers belangrijk. Daarom moeten we in het vervolg zorgen voor een goede balans van inzichten in het kernteam.
- **Meer aandacht voor belasting tijdens productie:** Door een realistischer schema te maken waarin voldoende tijd is opgenomen voor onvoorziene omstandigheden en in de draaischema's op te nemen kan vermoeidheid worden voorkomen. De belasting op het team was groot. En daarnaast is een dergelijke productie naast een 50 uryge werkweek lastig te combineren.
- **Financiële planning:** Het is cruciaal om realistisch te begroten dat het mogelijk maakt om de juiste mensen in te schakelen die nodig zijn om de productie op hoog niveau te krijgen. Ook moet er financiering meegenomen worden voor onverwachte kosten.
- **Vooraf keuzes maken:** In een volgend project kan vooraf scherper worden geselecteerd welke scènes echt nodig zijn om onnodig lang montageprocessen te voorkomen. Hier zou een gezamenlijk en leidend projectmanagement op gevoerd moeten worden waarin duidelijk is wat we gaan doen en hoe de onderdelen aansluiten bij het grotere doel.

Dit was voor zowel Pavan als mij de eerste documentaire van deze omvang, wat een steile leercurve betekende. We komen beide met unieke invalshoeken die elkaar evident aanvullen en we achteraf meer -wederzijds- de ruimte hadden kunnen geven. We hebben als een soort startup gefunctioneerd met veel vallen en opstaan. En gelukkig beide consequent meer opgestaan. Het resultaat is daar, door ons doorzettingsvermogen.

5. Hoe staan de werkelijk gemaakte kosten in verhouding tot de begroting?

Het budget moest gedurende het project worden aangepast. De aanvankelijke begroting bleek niet toereikend, waardoor een extra financieringsaanvraag nodig was.

Belangrijkste financiële bevindingen:

- Het initiële budget was gebaseerd op de ondergrens van de NPO-normen, maar in de praktijk waren er extra kosten voor montage, archiefonderzoek en reisuitgaven.
- Ondanks deze uitdagingen is de documentaire ver onder het gemiddelde van soortgelijke NPO-producties uitgekomen.
- Zie verdere toelichting in de financiële verantwoording

Conclusie en vervolgstappen

De documentaire Vals Paradijs heeft niet alleen haar doelen behaald, maar heeft ook een impact gecreëerd die verder reikt dan verwacht. De brede publieke erkenning, de sterke media-aandacht en de educatieve waarde zijn grote successen.

Next steps

- **Bewustzijn vergroten**
  - Viewings: Er komen de komende tijd meerdere viewings aan waarmee we het verhaal blijven uitdragen en we in gesprek gaan met mensen. Zo blijven we impact maken.
  - Uitdragen: Het verder blijven uitdragen van dit verhaal langs verschillende kanalen. Wij zijn ambassadeurs van dit verhaal geworden voor de gemeenschap en gelukkig hebben we daarin velen gemotiveerd om dit ook te zijn en hieraan bij te dragen.
- **Activiteiten:**
  - ‘Contribute to society’
    - In de film zien we een scene met de jongetjes in Suriname en hun huis dat op instorten staat. We willen hen een nieuw, simpel huis schenken, zodat zij onder veiligere omstandigheden met hun gezin kunnen leven. Deze scene maakte op social media logischerwijs veel los, en ook bij ons. We hopen dat men hieraan bij wilt dragen, zodat we dit van de grond kunnen krijgen. Hiervoor starten we volgende week een crowdfunding.
    - **Lead by example.** Hiermee hopen we anderen te inspireren om ook terug te gaan, terug te geven aan de gemeenschap en minderbedeelden.
  - **Structurele opname in het onderwijs:** Samenwerking met educatieve instanties om de documentaire breder beschikbaar te maken om deze geschiedenis meer te belichten.
  - **Netwerk idee:** binnen de Hindostaanse gemeenschap blijkt verder behoefte aan gemeenschapsvorming, empowerment en netwerk. Dit wordt verder geïnventariseerd met betrokkenen wat de behoefte exact is en hoe dit dan eventueel uitgewerkt kan worden.
- **Vervolgdocumentaire of serie**
  - Hier ligt ons groot **onderscheidend vermogen**. We hebben een fundament neergelegd waarop we kunnen voortbouwen: wij hebben de ervaring nu, de netwerken, de leerpunten en we kunnen leveragen op het succes van Vals Paradijs.
  - Er is vanuit de gemeenschap veel vraag naar **verdere verdieping** en meer content over Hindostaanse geschiedenis en er is daarnaast tevredenheid vanuit OZ/NPO over de impact die we hebben gemaakt.
  - Qua thema's valt groter te denken rondom: moderne slavernij, verder uitwerken van Koloniaal verleden, dit verhaal op globale schaal vertellen, of een verdere verdieping van Hindostaanse geschiedenis (omdat je ook bij slavernijgeschiedenis zag dat er vele verhalen nodig waren voordat het landde).

Het project heeft getoond dat er een grote behoefte is aan verhalen over onderbelichte geschiedenissen en identiteiten in Nederland. Dit biedt kansen om dit momentum vast te houden en verder uit te bouwen. Hierover gaan we graag ook met jullie verder in gesprek.

Dankwoord

Dit alles had niet van de grond kunnen komen zonder de steun, het constructief meedenken en het vertrouwen dat wij kregen vanuit Contribute Foundation. Hiervoor zijn we jullie enorm dankbaar. Andersom hopen we ook dat we een mooie bijdrage hebben geleverd met onze productie aan het scala aan impactvolle activiteiten dat vanuit het fonds wordt uitgevoerd.

Ik herhaal graag de woorden die ik ook op het podium tijdens het premiere evenement heb uitgesproken: 'Wij hadden niet alleen een financier, maar een samenwerkingspartner, die ons heeft gesteund en met ons meedacht. Dit is enorm waardevol geweest en daar zijn we jullie dankbaar voor'. Het was een geweldige reis samen en de start van een vruchtbare samenwerking, op weg naar verdere positieve impact voor de maatschappij.

Daarnaast willen we uiteraard ook alle partners, Omroep Zwart, de betrokken crew en alle geïnterviewden bedanken voor hun bijdrage aan dit unieke en waardevolle project!

